

DUPĂ CE REFUZASERĂ INVITAȚIA LUI GORBACIOV, CEAUȘEȘTI ȘI-AU PETRECUT CONCEDIUL ACASĂ

După obiceiurile stabilite în lumea comunistă, Ceaușeștii petrecuseră multe concedii în Uniunea Sovietică FOTO: Arhivele Naționale

Putini știau când și unde își petrec concediile liderii comunisti. După cutumele statornicite între Kremlin și celelalte partide comuniste, conducătorii lor erau invitați în vile de odihnă ale nomenclaturii din URSS. În 1989 însă, Ceaușescu a refuzat invitația lui Gorbaciov. Soții Ceaușescu și-au petrecut ultima vară la Neptun și Snagov. Practicând odihna activă în combinația septici și ședință.

„Niet“ lui Gorbaciov

În arhivele CC al PCR puse la dispoziția cercetătorilor de ANIC, se află și invitațiile adresate soților Ceaușescu de Brejnev, Andropov, Cernenko și Gorbaciov de a-și petrece concediul în Uniunea Sovietică. În absența altor surse, din această corespondență poți deduce că, până în ultimul lor an, Elena și Nicolae Ceaușescu onoraseră respectivele invitații.

Dar și în 1989, în numele CC al PCUS, Gorbaciov l-a invitat pe Ceaușescu să-și facă vacanța în Uniunea Sovietică. „Am fi bucușori să vă

vedem ca oaspete al nostru și suntem gata să organizăm astfel vizita dumneavoastră încât aceasta să fie și utilă și plăcută”, a promis Gorbaciov în invitația datată 15 aprilie 1989. Și-a încheiat-o cu „salutări tovarășești”.

Același tipar de invitație îl va fi folosit, probabil, pentru Honecker, Jaruzelski, Kadar sau Jivkov. Niciunul nu-i va fi răspuns însă cu mojiția ori, altfel spus, semeția lui Ceaușescu. Invitatul român nu s-a deranjat măcar să semneze răspunsul. A încalcat uzanțele protocolului transmitându-și refuzul prin secretarul cu relații internaționale Ion Stoian și ambasadorul sovietic la București, E. M. Tiajelnikov. La 4 mai 1989, specifică o notă din Arhiva CC al PCR, Ion Stoian îl primise, la cererea sa, pe Tiajelnikov. Din document reiese că ambasadorul era imputernicit să transmită invitația de concediu adresată lui Ceaușescu. Stoian a mulțumit „precizând că aceasta va fi prezentată tovarășului Nicolae Ceaușescu”. Dar, lucru ciudat, în numele invitatului, a și refuzat-o: „Totodată, s-a menționat

că sarcinile deosebit de importante legate de pregătirile pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului nu vor da posibilitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, să dea curs invitațiilor de a-și petrece concediul în acest an peste hotare”.

Căți dintre vechii lideri comunisti onoraseră în anul acela invitația lui Gorbaciov, greu de știut. Ceaușescu, sigur nu.

La Neptun, pe malul Mării

Din a doua jumătate a lui iulie și până la începutul lui septembrie, soții Ceaușescu și „curtea” lor au părăsit arșița Capitalei. Sub briza mării de la Neptun și răcoarea pădurii de la Snagov au continuat ședințele, primiriile și festivitățile. S-ar putea spune, de fapt, că și-au făcut ultimul concediu acasă, și-au odihnit activă.

Zile mai relaxante au petrecut la Neptun. Deși, după infomațiile

oferite de șeful Căminării CC Silviu Curticeanu în memoriile sale (Meditații necenzurate, Editura Historia, București, 2007), stresul de-a fi în preajma lui Ceaușescu era, la munte ori la mare, cel puțin egal cu acela din sediul CC.

„La mare, în jurul orei 8:00, Ceaușescu cobora invariabil din „Casă” în biroul său din „Clupercă” aflată în imediata apropiere a mării, a relatat fostul demnitar. Acolo purtam zilnic o primă discuție, mai lungă sau mai scurtă, pe marginea materialelor primite în acea dimineață, printr-un foarte matinal curier special, adus pe aeroportul din Tuzla de un elicopter Puma ori Mig sau de un micuț avion BN2; după discuție el pleca la odihnă, iar eu «la muncă» bănuind că aceasta va fi și dorința unui viitor candidat postdecembrist la președinția republicii; în jurul orei 16:00 ne revedeam, de data aceasta în biroul de la reședință, pentru ca eu să-i spun ce am făcut, iar el să-mi spună ce mai trebuie să fac.”

(Continuare în pag. a II-a)

După 20 de ani: reședința lui Ceaușescu – „proprietate privată”

În vara lui '89, Neptunul era cea mai selectă stațiune turistică a României. De la jumătatea fazei, plimbarea îți era însă barată de milițieni: acolo se afla „reședința lui Ceaușescu”.

Interzis îți este și acum accesul pe plajă și în incinta reședinței. Paznicii – cu post la vedere – sunt mai mulți ca în anii '80. Zeci de tablete puse pe gardul împrejmuitor te avertizează că reședința fostului dictator e „proprietate privată”.

Perla litoralului românesc

Stațiunea Neptun s-a dat în folosință în 1964. În absența unui ghid al litoralului care să ofere și alte date decât hărți și oferte turistice actuale, menționăm că „epocii Dej” îi aparține programul de amenajare a țărmului românesc al Mării Negre ca „bază de odihnă și tratament pentru oamenii muncii”. Conform statisticilor oficiale, litoralul modernizat a găzduit în 1964 și 180.000 de turiști străini (din care 10.000 de scandinavi și 30.000

Reședința lui Ceaușescu de la Neptun și tot... reședință prezidențială! JURNALUL FOTO

de vest-germani). Sindicatele din țările frățetești fără ieșire la mări însoțite încheiau contracte cu oficiile de turism românești. Iar pentru turiștii capitaliști, sejurul pe malul românesc al Mării Negre era ieftin, liniștit și... exotic! Noile stațiuni Neptun, Saturn, Jupiter, Olimp se aflau în anii '80 în topul destinațiilor de concediu prin

sindicat sau ONT. Dintre acestea, Neptunul se voia a fi perla litoralului românesc. Când Ceaușescu ajunsese la putere, partea destinată turiștilor era gata terminată. La Neptun se proiectaseră însă un complex rezidențial pentru liderii vremii și amenajări speciale pentru scriitorii și activiștii de partid. Mai puțin dotate și

confortabile decât casa de odihnă și creație a scriitorilor, hotelurile Arad, Craiova, Slatina erau destinate activului de partid: de la secretarii doi de județ până la primari de comune și ziaristi. Etaje întregi din amintitele hoteluri se mențin și acum neschimbate. În 1989, o cameră de concediu la hotelul partidului era cu nimic diferită confortului standard dintr-un hotel de două sau trei stele.

Activiștii înalți și directorii de centrale – echivalați în listele din vremea lui Stalin ca „nomenclatura 1” (funcții de partid) și „nomenclatura 2” (funcții economice și administrative) – erau găzduiți în vile de protocol din împrejurimile reședinței lui Ceaușescu. De zona aceasta, împrejmuită cu gard de fier și ascunsă privirilor printr-un zid înalt de verdeață, nu se apropia nimeni. Pe la jumătatea fazei Neptunul patrulau milițienii intruna.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

În pregătirea „Săptămânii economiei”, Casa de Economii și Conștanța anunță lansarea unui concurs de grafică pe tema: „Avantajele economisirii la CEC”. Dinamo București a câștigat Cupa României la polo. În localitatea Strunga (jud. Iași) s-a desfășurat sărbătoarea folclorică „Trandafir de la Moldova”.

Concurs de grafică organizat de CEC

CEC, în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici (UAP), a lansat concursul de realizare a unor afișe pentru cea de-a XXI-a ediție a competiției „Avantajele economisirii la

CEC”, care se desfășura în cadrul evenimentului „Săptămâna economiei”. Se aștepta participarea cât mai multor concurenți, indiferent dacă erau sau nu membri ai UAP. Pentru cele mai bune afișe, CEC-ul acordă următoarele recompense: Premiul I – un libret de economii cu dobândă cu o depunere de 5.000 de lei; Premiul II – un libret de economii cu dobândă cu o depunere de 3.500 de lei; Premiul III – un libret de economii cu dobândă cu o depunere de 2.000 de lei; două mențiuni constând în librete de economii cu dobândă cu o depunere de 1.500 de lei.

(Continuare în pag. a II-a)

Intrai cu „pionii” în „obiectiv” când Ceaușeștii erau la mare

Ion Grigoraș a fost maistrul în sectorul de întreținere al reședinței prezidențiale de vară de la Neptun din 1971. Pe turiștii care-i găzduiește în pensiunea sa din satul 2 Mai nu-i delectează cu amintiri despre Ceaușești. Reflexe ale secretului de serviciu...

Panseluța – vila familiei Ceaușescu

„Neptunul era împărțit în două – «zona 2» era zona specială, iar în «zona 1» erau hotelurile și restaurantele stațiunii, descrie domnul Grigoraș topografia locului. «Zona 2» era compusă din hoteluri și vile destinate foștilor demnitari. În 1964 s-a dat în folosință Complexul Am-basador. Reședința lui Ceaușescu

era numită D1 în cadrul «obiectivului». La D2, vila Panseluța, locuia familia Ceaușescu. D3 – vila Ghiocel era a serviciului de pază și protecție. Mai-marele lor era generalul Grigoraș. Nu era rudă cu mine. El îi însoțea pe Ceaușești și pe plajă. Noi îl știam de «pionul 22». Ofițerii din serviciul de pază și protecție erau numiți «pioni» de ceilalți angajați. Numărul «pionului» creștea după funcție și grad. Veneam în contact cu «pionii» 1, 2, 3...”

Despre obiceiuri și întâmplări din familia Ceaușescu își mai povestea între ei angajații. La mare, Elena și Nicolae Ceaușescu aduceau toată familia – cu copiii și soarele. Mama lui Ceaușescu era modestă și fără pretenții, după spusele cameristelor și fetelor de la bucătărie.

Ferească sfântul să fi lucrat pentru „mam” mare de la Petrești!

Mari diferențe observau și între copiii familiei Ceaușescu. Valentin era simpatic și de mare bun-simț, dădea mâna cu toată lumea, juca tenis și umbla fără gardă de corp prin stațiune. Multă bătaie de capu dat Nicu și Zoe. S-a zvonit și printre angajați despre certurile părinților cu Nicu. O dată se scaldase în piscina tatălui. Dar acolo nu avea nimeni voie. Altă dată s-a mutat la Hotel Panoramic împreună cu secretara UTC-ului din Medgidia. Circulau zvonuri despre betii și jocurile de noroc. Se afla și despre furechile „rebele” patronate într-o vreme de Zoe.

(Continuare în pag. a II-a)

Vara lui '89 în agenda Elenei Ceaușescu

Elena Ceaușescu și-a petrecut ultima vară în compania aceluiași însoțitori, preocupări și probleme. Chiar dacă de la mijlocul lui iulie și până la începutul lui septembrie și-a părăsit biroul și reședința din București, nu s-a lipsit de ședințe și tovarășii cei mai apropiați. „Ședințomania” era, de altfel, element clasic în stilul de viață al nomenclaturii autointitulați revoluționari de profesie.

În perioada 15-28 iulie, soții Ceaușescu au plecat însoțiți de suita demnitarilor, a ofițerilor din serviciul de pază și protecție și a personalului ce-i deservea la reședința prezidențială de vară de la Neptun. În agenda Elenei Ceaușescu, acestea au fost zilele cele mai relaxante din 1989.

A făcut însă și vizite de lucru în județul Constanța (19 iulie) și municipiul Constanța (26 iulie). A onorat festivitățile (Ziua pionierilor), mese și dineuri pentru oaspeții primii de Nicolae Ceaușescu la reședința de pe litoral. A fost activă, ca de obicei, la cele două ședințe

prezidate de Nicolae Ceaușescu (la 21 iulie despre modernizarea proceselor de producție și 26 iulie despre sarcinile de plan pe luna august). În prima duminică de după sosirea Tovarășilor, la Neptun și-a făcut apariția și Poliana Cristescu. Printre notațiile din agenda Elenei Ceaușescu prezența foștei nurori este consemnată în zilele de 19, 23,

24 și 25 iulie. Altfel, puține nume sunt menționate în sejurul de la Neptun: un anume „Tov. Gh. Ogiță”, Burciu, șeful sectorului construcții de la Gospodăria de partid, și neliștii din cotidianul ei Bobu, Curticeanu și Constantin Radu.

De sâmbătă 29 iulie și până luni 4 septembrie, Ceaușeștii s-au mutat cu câțel și purcel, cum se spune, la Snagov. Urmărindu-l pe programul, ai putea deduce că la Neptun își făcuseră „concediul”, iar la Snagov se mutaseră temporar din cauza zăpușelii. Pe atunci, la București, nici măcar ei nu aveau aparate de aer condiționat.

Reședințele de la Neptun și Snagov erau amenajate astfel încât „Șefului” și curtenilor săi să nu le lipsească nimic din cele trebuitoare vieții și muncii. Numirea într-o înaltă funcție presupunea și „accesarea” vilei aferente în complexurile prezidențiale de la Snagov și Neptun, prevăzute cu birouri, săli de recepție și de ședințe.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

3 septembrie (duminică)

Soarele a răsărit la:

6:40, a apus la 19:49

Luna a răsărit la:

9:52, a apus la 20:44

Sărbătoare creștină

Sf. Mc. Antim, Ep. Nicomidiei;

Cuviosul Teoctist; Duminica a XI-a

după Rusali

S-a întâmplat la

3 septembrie 1989

● Convorbirile dintre președintele George Bush și prim-ministrul

japonez, Toshiki Kaifu, care s-a aflat

în vizită oficială în SUA, au fost consacrate evoluției bilaterale, îndeosebi

aspectelor comerciale nipono-

americane

● În Uniunea Sovietică, la poligono-

ul de la Semipalatinck, a fost efectuată

la 26 septembrie o explozie nucleară

subterană cu o putere de până la

20 kilotonne. Explozia, preciza

agenția TASS, a fost făcută în scopul

perfecționării tehnicii militare

Ramona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cum mi-am făcut ierbar

Cristina J. începea clasa a VI-a în septembrie 1989; toată vara se chinase să își încropească un ierbar, cerut ca temă obligatorie de profesorul de biologie. „Îmi plăcea mult botanica; bunicul meu fusese profesor de biologie și descoperisem la el în pod un tratat de botanică foarte gros, pe care l-am răsfoit cu pasiune. Denumirile latinești ale plantelor mă fascinau și intenționam să trec în ierbarul cerut ca temă atât numele popular, cât și cel științific al plantelor. Citisem cu mare atenție cele patru volume «Bios», scrise de Tudor Oprea, de care făcusem rost cu greu. Împrumutasem de la bibliotecă și «Călătoria unui naturalist în jurul lumii pe bordul vasului Beagle», a lui Charles Darwin, o carte destul de groasă și cam greu de citit, dar fascinantă. Și cu toate aceste lecturi, profesorul de biologie mă cam înfricoșea, pentru că era foarte sever.

Vara întregă, împreună cu prietenii, băieții și fete, am umblat pe toloacă, așa cum ziceam noi delearilor din afara satului unde oamenii își pășteau vacile, și prin pădurice de salcâmi și stejari să adunăm, care plante cât mai diferite pentru ierbar, care insecte colorate pentru insectar, în funcție de clasa în care urma să intrăm. Făceam și schimburi de plante cu insecte. Goana după insecte era un prilej pentru băieții de a-și arăta simpatia. În contextul ăla, un fluture sau un gândac primit de la un băiat era mult mai important decât o floare și aproape echivalentul unei declarații de dragoste. Fluturii zburau, prin urmare erau destul de greu de capturat; de cele mai multe ori, când să pui mâna pe fluture, el îți se smucea din mână și rămânea cu degetele pline de culoare, iar, în cel mai rău caz, chiar cu o jumătate de aripă.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

3 SEPTEMBRIE

Ne pregătim de plecare. În primul moment, nu s-a căușit de puțin dispus de aventură, mai ales că s-a „umplutură” (rimă intenționată). Ajungem la Ploiești. Numai Vio e acasă, va pleca și ea la București, ora 16:00. Rămâne casa singură. Prindem loc în autobuz, dar îl ofer unei mame, că nimeni n-o bagă în seamă. O femeie – o țărăncă pare – se miră: „N-am mai văzut așa ceva!”. La Ploiești, în gară, așteptăm mult, mult, dar timpul trece „irreversibil”. Vin copii însoțiți de părinți, Dida cu Ana Maria și Ana Popa, conducătoarea de lot. La 15:30 plecăm cu trenul de Bicăz, mai precis la Piața Neamț. Ni s-a rezervat vagon, dar noi suntem 115 pe 80 de locuri (...). Plouă, plouă, plouă... Ne așteaptă două autocare. În unul, unde suntem noi, e comandantul, în celălalt, directorul taberei. Străbatem prin Săvinești, Roznov etc. și ajungem după o oră și un sfert, prin noapte, la Tabăra nr. 2 Tazlău. Diana s-a instalat cu maică-sa într-un pat, nu vrea să stea cu celelalte fete. Eu, ca pașa, în patul meu.

(Continuare în pag. a II-a)

Intrai cu „pionii“ în „obiectiv“ când Ceaușeștii erau la mare

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Finala Cupei României la polo

Dinamo București a câștigat Cupa României la polo pe apă, competiție organizată sub genericul „Daciadei”. Sportivii Ministerului de Interne i-au avut adversari, în ultimul act al competiției, pe poloștii de la Steaua București, învingându-i cu scorul de 9-8 (1-3, 4-3, 4-0, 0-2).

UTC-iștii, la raport!

După aniversarea „revoluției de eliberare socială și națională” de la 23 august 1944, muncitorii și țărani patriei aveau obligația să raporteze în ce măsură și-au achitat angajamentele luate pentru „cinstirea” acestui eveniment. UTC-iștii clijenii, în număr de 45.000, nu au fost cu nimic mai prejos! Astfel, tinerii muncitori de la IMMR „16 Februarie” efectuaseră, în timpul liber, reparații la instalațiile de răcire ale locomotivei Diesel hidraulice de 700 cai putere, în valoare de 60.000 de lei. Colegii din Întreprinderea „Tehnofrig” ocupau și ei un loc fruntaș în „marea competiție utecistă” – 400 dintre ei executaseră, tot în timpul liber, lucrări de finalizare, înainte de termen, la mașina de spălat sticle. „O puternică efervescență” în activitatea UTC-iștilor se remarcă și la Întreprinderea „Carbochim”, unde 70 de tineri de la secția abrazivi de suport fabricaseră 120 de benzi fără sfârșit, în valoare de 120.000 lei.

„Trandafir de la Moldova”

În localitatea Strunga (jud. Iași) s-a desfășurat Sărbătoarea folclorică inter-județeană „Trandafir de la Moldova”, aflată la a XXIII-a ediție. S-a prezentat ansambluri folclorice din localități a 17 județe: Craiova, Dăbuleni – Dolj, Câmpulung Muscel, Râșca, Horodniceni – Suceava, Florești, Stoențești – Giurgiu, Călărași, Medgidia, Cernavodă – Constanța, Medias, Bunești – Cluj, Caracal, Grăpeni – Brăila, precum și mai multe formații din județele Vaslui și Iași.

Covoare orientale la Băilești

La Cooperativa Meșteșugărească „Victoria” din Băilești (jud. Dolj) au fost finalizate lucrările de amenajare a unei noi secții de covoare orientale, unde urmau să lucreze 30 de persoane. În acest fel, volumul de produse exportate de respectiva cooperativă sporește cu peste 10%. Erau în construcție noi ateliere de plămuri, iar la parterul blocului A3, de pe strada Victoriei, secții de croitorie, bijuterie, ceas-optică, tricotație și încadrări tablouri.

Reparații de ultim moment la unitățile de învățământ

În vederea apropiării noului an școlar, reparațiile la clădirile și anexele unităților de învățământ erau pe ultima sută de metri. Spre exemplu, la Liceul Agroindustrial Holboca (jud. Iași) se lucrase încă din prima zi de vacanță în sălile de clasă, cămine, ateliere și cantine, efectuându-se reparații, lambrisări, lucrări de gospodărire și înfrumusețare. La raport a ieșit directorul instituției, Neculai Barbărașă, care a declarat că s-a acționat pentru aprovizionarea cantinei, construirea unui beci pentru depozitarea corespunzătoare a proviziilor, a fost organizată o gospodărie anexă, în vederea asigurării cărnii necesare.

La liceul pedagogic „C. Negruzzi”, tot din Iași, eforturile conducerii au fost asemănătoare, precum și la cel agroindustrial Podu Iloaiei, la școlile nr. 4 și 33 din Iași, la cele din Focuri, Luncași (Hălăucești), Belcești, Șipote, unde s-a lucrat la efectuarea de reparații capitale.

Inspectorii școlari au găsit însă și unele lipsuri, cum ar fi în comuna Scănteia, unde reparația capitală a școlii din localitate nu se încheiasă. La cele cinci școli din comuna Lețcani lucrările de construcții, reparații și de gospodărire erau în stadii diferite, în unele cazuri necesarizate. Probleme erau și la șeala cu clasele I-X din Podu Iloaiei, unde pregătirile nu erau încheiate. Acolo se impunea terminarea aprovizionării cu combustibil, repararea bazei frescei exterioare, aflată în degradare, actualizarea „propagandei vizuale”, cu „mai multă grijă ca până acum atât în privința calității materialelor, cât și a modului de expunere.

Expoziție de pictură naivă

La „Centrul de Creație și Cultură Socialistă „Cântarea României” pentru Tineret” din Craiova s-a deschis expoziția de pictură a artistului plastic amator C. Boiangiu. Acesta se afla la a VI-a expoziție personală, prezentând 27 de lucrări: portrete, peisaje, naturi statice, flori.

Ilarion IJU

(Urmare din pag. 1)

Revoluționarii la ordin

90 de angajați permanenți aveau în 1989 reședința de vară din Neptun. Meseriași, femei la curățenie, îngrijitori la spații verzi... Fiecare fusese selectat, la angajare, după dosarul „curat” și instruit să nu vorbească despre munca sa din „obiectiv”.

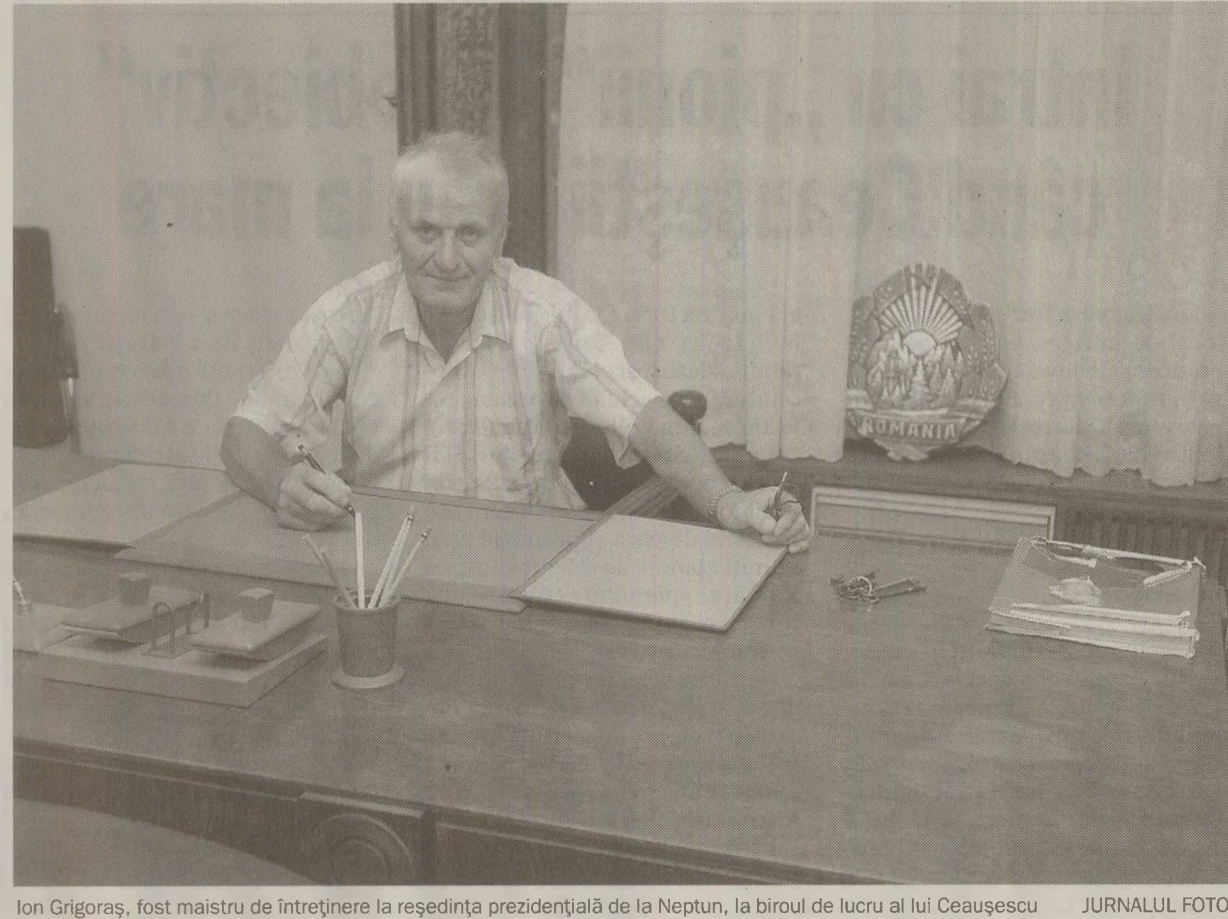
Salariile erau cele obișnuite vechimii și meseriei. Dar munca, fără cursul! În locul sporurilor de confidențialitate, ei aveau prime. Uneori cinci sute, alteori mia de lei, lunar. Lui Ion Grigoraș i-au venit și acasă controale de la securitate. Știa că era și în familie ascultat. Abia după 89 și-a scos „cip”-ul din apartament. Bancuri politice spuneau însă între ei angajații reședinței prezidențiale ca-n oricare „colectiv de oameni ai muncii” din România.

Ceaușeștii erau așteptați la Neptun cu pregătiri amănunțite. De fiecare dată, nisipul de pe plajă lor era schimbat cu altul proaspăt cernut. „Când Ceaușescu era la Neptun, intrai însoțit de «pionii» în «obiectiv», povestește domnul Grigoraș. Dacă se întâmpla vreodată defecțiune, eu trebuia să trimit

om 5-0 repare. Stăteam în așteptare, zi și noapte, gata de intervenție dac-ar fi fost ceva.” A văzut deseori cuplul prezidențial și de aproape. Ceaușeștii ieșeau din sala de ședințe sau de la recepții (unde funcționează acum Restaurantul Ambasador) și mergeau la reședința lor (partea zăvorâtă în prezent de RAPPs cu inscripția „proprietate privată”).

De foarte aproape i-a văzut și la vizitele lor prin municipiul și județul Constanța. Toți angajații reședinței erau atunci plantați pe traseu cu lozinci. „După securități, noi eram linia întâi, își amintește Ion Grigoraș. Culozinci și stegulețe. În decembrie 1989, directorul stațiunii Neptun tot pe noi ne-a făcut revoluționari. Ne plimbam prin stațiune cu tricourul pe braț. Am primit toți angajații – și femeile și bărbaiți – câte-o armă cu 30 de cartușe înainte de plecarea lui Ceaușescu în 22 decembrie. Toți am fost mobilizați. După ce s-a anunțat fuga lor cu avionul, au năvălit oamenii în reședința din Neptun. Sumele veniseră din Mangalia – și români și țigani. Curtea era plină. Apoi au început să șuiere gloanțele. Trăgeau de pe mare. Un pluton de tineri a fost ucis. Nevinovați au murit 30 de soldați.”

Lavinia BETA

Ion Grigoraș, fostul maistru de întreținere la reședința prezidențială de la Neptun, la biroul de lucru al lui Ceaușescu JURNALUL FOTO

După ce refuzaseră invitația lui Gorbaciov, Ceaușeștii și-au petrecut concediul acasă

(Urmare din pag. 1)

În corpul reședinței prezidențiale din Neptun destinat treburilor și primirilor oficiale doar Nicolae Ceaușescu avea birou. Oriunde s-ar fi aflat, nu slăbea hăturile puterii din mâini. Citea zilnic rapoarte și solicita demiterii pentru diverse „probleme”. Dacă și lui Ceaușescu i s-ar fi oferit răgaz de memorii, s-ar fi lăudat că el lucra iar ceilalți, toți, leneveau.

Desfășurările boierilor roșii

La exclusivismul reședințelor prezidențiale de la Neptun și Nagov erau obligați și membrii marcanți ai CPEX.

„Craii de Curtea nouă” – i-a persiflat și s-a autoironizat Dumitru Popescu în memoriile sale (Am fost și cioplitor de himere, Editura Expres, București, 1993). „O curte foarte restrânsă, sărăcăcioasă, cu forme de manifestare destul de precare”, a consemnat fostul membru al CC al PCR de la venirea la putere și până la moartea lui Ceaușescu. Favoriții primilor ani erau invitați, împreună cu soțiile, să-și petreacă și sfârșitul de săptămână la Snagov. Destinderea începea printr-o partidă de volei și continua cu masa comună. Ceaușescu făcea sport: „juca întodeauna la plasă, cu o mână trăgea plasa în jos și cu alta arunca mingea în terenul advers”. Observau toți fair-play-ul Șefului dar niciunul nu protesta. Jucând, specula greșelile celorlalți, comentându-le jocul („ii bodogănea pe toți”). Voleiul „nu mai era distracție, ci instrucție” pentru jucători. Ceaușescu în schimb, „se amuza stresându-i pe ceilalți”.

Trecuse vremea distracțiilor de tinerțe și a frumosașelor prietenii FOTO: Fototeca online a comunismului românesc

Prânziurile se prelungeau la șapte-opt ore („obositoare, apăsătoare, exasperante”). Reminiscente ale sărbătorilor și deopotrivă frustrărilor copilăriei lui Ceaușescu, meniurile erau compuse din preparate tradiționale: sarmale în foi de viță, saramură de pește, ardei umpluți, caș. Deserturile lui preferate – porumb fiert și floricele, cozonac și clătite. Ambianța, ca de ședință. Își lua convivia la rând, muștrându-i pentru „neajunsuri în activitate”. După partea critică a

ritualului, urma analiza politică a mapamondului. Trecea de la una la alta. De la Tito la Mao ori de la alegerile din Marea Britanie la resursele naturale ale Zambiei.

După preaplinul experiențelor sale politice, când Ceaușescu vorbea despre un cunoscut precum Yasser Arafat „ii știa și măselele din gură”. „Cum se cupla cu sovieticii, cu sirienii, cu celelalte forțe palestiniene, cu libienii, cu americanii, cu organismele internaționale...”, a povestit Dumitru Popescu.

Șeptic și ședințe

În 1989 Ceaușescu nu mai juca volei. În ultimii ani, sport și distracție era vânătoarea.

Plajă la Neptun nu mai făcea cuplul prezidențial. De domeniul regim alimentar impus diabetului Ceaușescu, se convertise voluntar și soția sa.

Nu s-ar putea spune însă că în sejurul la Neptun se plitisea cineva. Între primiri și ședințe, Tovarășu nu slăbea niciodată controlul găsind diverse și noi prilejuri de șicanare. Semnificativă este în acest caz re-latarea col.(r) Dumitru Burlan, ofițer de contrainformații în Direcția V-a: „La Neptun, Elena Ceaușescu i-a atras atenția lui Bobu că s-a îngrașat, că mănâncă prea mult. Era în glumă dar cu ea nu puteai face diferență între glumă și serios. Ofițerul lui aghiotant i-a spus de altfel lui Bobu că Tovarășu ceruse să vadă listele de cumpărături de la gospodăria de partid din Constanța. Bobu ajunsesse la concluzia că e mai bine să se aprovizioneze din Constanța decât din București. Și I. M. Nicolae făcea la fel. Luau cu lăzile produse. Iar ea aflase de mișcarea lor.”

Bătrâni și obosiți, agățații de putere își țărău și curtenii sleiți de muștrului în stereotipia serilor lor estivale. „Un fel de petreceri mic-burgheze de oraș de provincie”, a descris Dumitru Popescu distracțiile lor bătrânești. El juca șah, „sportul minții” în tradiția de exil a foștilor revoluționari. Popular printre toți era însă șepticul. Obicei de priveghi la români. Mai marii țării făceau, pe rând, pe-reche cu Tovarășu contra Tovarășului. Altfel, chibătau: „Câte o exclamație, câte un chiot, câte un râs la șepticu ăla și în rest nimic.”

Lavinia BETA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Dar nu pot să dorm de oboseală, pentru că am schimbat locul și din cauză că în cămăruța noastră e un sfârșit scrașnitor și fără nici o pauză. Spre ziua, o rog pe dumneai să mergă în cameră cu madam Popa și așa reușesc să ațipesc și eu. Dar adolescenții, pionieri și uteciști, fac un zgomot infernal pe culoare: unii s-au culcat spre ziua, alții s-au sculat la 6:00. Și doar am promis cândva că nu mai merg niciodată cu grupul...

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție

Încă nu am găsit un loc în cimitirul suedez și, după cum ni s-a recomandat, am acceptat incinerarea corpului, deși i-am promis lui Lionel că nu vom face asta. Fratele lui René, Ralph, a venit la Stockholm și i-am dat hainele fratelui său, frumoasele costume Pierre Cardin și alte lucruri personale pe care le-a dorit. Fularele superbe de mătase au fost dăruite prietenilor din Stockholm. Am păstrat numai o haină în care se simte mirosul lui René și în care îmi aflu unora capul, hohotind de plâns. Ralph s-a întors la Bruxelles cu amintirile fratelui său, și locul lăsat gol de garderoba lui René mă îndurează profund. E ca și cum René ar fi fost încă viu prin haine, pantofi și alte lucruri intime. Într-una în noaptea trecute l-am visat din nou: se întorsese de la editura unde lucra și era prost dispus, reproșându-mi că i-am dat lui Yves stiloul cu care el obișnuia să scrie contracte norocoase. Spunea clar: „M-am murit încă!”. M-am trezit atât de tulburată și am citit Swedenborg încă o dată despre starea de după moarte. Cel mort, deși a aflat că a ieșit din ordinea lumii și conștient de asta, trăiește încă prin momente de rătașie și în viața lui veche. Sun clupe parcă ieșite din suvoitul timpului prezent, un timp mai vechi vine în vizită cu toate obișnuințele pe care le avea cel viu, un fel de palimpsest se creează, un fel de intersectare a unor dimensiuni de neînțeles pentru noi, cei care trăim încă la suprafața timpului, în prezent.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 273-274

Vara lui '89 în agenda Elenei Ceaușescu

(Urmare din pag. 1)

În august 1989 însă, pentru ședințele numeroase cu diverși participanți și invitați, soția Ceaușescu s-au deplasat des la București. În ceea ce privește programul Cabinetului 2, sunt consemnate următoarele activități: 3 august – vizită la București și discuții privind Congresul al XIV-lea cu Emil Bobu și Constantin Radu; 4 august – la București, alte patru ședințe prezidențiale de Nicolae Ceaușescu (ședință CPEX, pe teme de agricultură și de pregătire a Congresului al XIV-lea). În luna august, Elena Ceaușescu a fost și în trei vizite de lucru prin Capitală (în zilele de 6, 12 și în 17 – ultima cu prilejul inaugurării tronsonului III Metrou). Urmărind programul dedicat sărbătorii naționale a României poți deduce că zilele de 21, 22 și 23 august au fost, probabil, cele mai obositoare.

Cel mai des, la Snagov, Elena Ceaușescu i-a convocat pe Curticeanu, Nicoloiu și Burciu. De câte trei ori i-a primit pe generalii Vasile Milea și Constantin Olteanu. Pe Vasile Bărbulescu și Ion Teoreanu de câte două ori. Câte o întvedere a avut în acest interval cu Ion Ursu, I.M. Nicolae, Barbu Petrescu, Ștefan Andrei și Lina Ciobanu. Arhitecții Vlădescu și

Lăzărescu au fost solicitați de două ori într-o singură zi (16 august).

Ceva deosebit să se fi petrecut în vara lui '89 între mamă și fiul cel mic? Căci Nicu Ceaușescu a fost – oficial – primit nu mai puțin de cinci ori (4, 9, 30 și 31 august și 1 septembrie). Aproape zilnic, cu cel puțin o

ședință prezidată de soț, s-a menținut Elena Ceaușescu în „forma” ei de peste an și la Snagov. După măriturile unor participanți „s-a manifestat activ” (la critică, s-a isterizat, a apostrofat, s-a oțărât ori a tipat) cu următoarele prilejuri:

Luni, 31 iulie – două ședințe de lucru (probleme de agricultură și

comerț exterior);

Marți, 1 august – patru ședințe (probleme de agricultură și industrie alimentară; probleme de organizare și modernizare; problema deflării la 23 August; Problema Congresului al XIV-lea);

Miercuri, 2 august – ședință de lucru (a fost precizată prezența lui

Nicolae Ceaușescu, nu și tema); Luni, 7 august, ședință pe teme de agricultură;

Miercuri, 9 august – trei ședințe (agricultură, Congresul al XIV-lea, metalurgie);

Vineri, 11 august – Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor (la București), iar după-amiaza, la Snagov, altă ședință despre metalurgie;

Vineri, 18 august – ședință CPEX; Marți 22 august și vineri 25 august – ședințe despre planul pe luna septembrie;

Sămbătă 26 august – ședință de lucru (din nou precizată prezența lui Nicolae Ceaușescu, nu și tema); Luni, 28 august – două ședințe (una prezidată de Nicolae Ceaușescu – probleme nucleare, celalaltă doar de ea, Emil Bobu și Radu Constantin);

Marți, 29 august – trei ședințe (teleconferință, chimie, pregătirea Congresului);

Miercuri, 30 august – vizionarea unor machete privind noul centru civic;

Duminică 3 septembrie – două ședințe (realizarea planului, probleme de cadre).

Se subînțelege că, împreună cu Ceaușeștii, tot „colectivul” CPEX a petrecut vara ispititor.

Lavinia BETA

Se maturizează zurbagii Nicu cât părinții săi dea cămașa țării? FOTO: Arhivele Naționale

JURNALUL OMULUI SIMPLU

ȚUM MI-AM FĂCUT IERBAR

(Urmare din pag. 1)

Verișoara mea a lăsat peste noapte insectele în punga în care le culese; dimineața a constatat că ele se mâncaseră între ele. Ori în insectar, Cutia a ieșit frumos, maroniu, și a fost gata chiar la timp, la 14 septembrie, așa că și verișoara mea a putut să-și prezinte munca de peste vară profesorului de biologie în timp util. Și nu aveam la îndemână unelte ca să le extrag. Plantele îmi plăceau, dar insectele mișcătoare îmi cam făceau greață. Pădurea era un loc ideal de adunat flori și tot felul de buruieni; le culegeam și le presam, pătând așa foile romanelor pe care mi le luasem (teleconferință, chimie, pregătirea Congresului);

Miercuri, 30 august – vizionarea unor machete privind noul centru civic; Duminică 3 septembrie – două ședințe (realizarea planului, probleme de cadre). Se subînțelege că, împreună cu Ceaușeștii, tot „colectivul” CPEX a petrecut vara ispititor.

rialul acela alb, dar nu avea cadrul de lemn, ca insectarul să fie complet. Tîn minte că s-a ținut de tatăl ei și, până nu a mers la tâmplarul din sat să îl roage să-i facă insectar, nu s-a lăsat. Cutia a ieșit frumos, maroniu, și a fost gata chiar la timp, la 14 septembrie, așa că și verișoara mea a putut să-și prezinte munca de peste vară profesorului de biologie în timp util.

Oricum, dacă nu reușea să adune numărul de insecte solicitat de profesor, mai avea o ultimă soluție: să atenteze la insectarele care se aflau deja în cabinetul de biologie și să sustraga piesele cele mai aspectuoase. Acest lucru era posibil, pentru că părinții noștri erau profesori și aveau acces în școală oricând. Nu prea erau ei de acord cu acest mic furt, dar, la insistențele noastre, care eram disperși că ne-am putea trezi cu o notă mică, cedau. Există și posibilitatea ca domnul R.R., profesorul de biologie, să-și dea seama că în insectarul sau ierbarul nostru se aflau și piese mai vechi, lipsite de sevă, dar ne asumăm acest risc.”

(a consemnat Irina MUNTEANU)

DUPĂ 20 DE ANI: REȘEDINȚA LUI CEAUȘESCU – „PROPRIETATE PRIVATĂ”

Documentat și binevoitor, Bogdan Pelmuș prezintă turiștilor grădina japoneză, sala de dineuri, salonul oval unde Ceaușescu l-a primit pe Nixon și Reagan

JURNALUL FOTO

(Urmare din pag. 1)

Lux Țipător, marmură multă, băi și săli de masaj impunătoare – astfel mi-a descris, cu ani în urmă, Alexandru Bărlădeanu vilele construite pentru cuplul Ceaușescu, secretarii CC și capii guvernului României. Ceaușescu s-a grăbit să termine complexul început sub Gheorghiu-Dej și să-și adune curtea, sub control, toată vara. Demnitarilor care mai țineau la intimitate nu s-au bucurat.

Cu excepția titularilor, înalților invitați, personalului administrativ, de pază și protecție nu-iera aprobat nimănui accesul în reședința lui Ceaușescu.

După scurtul intermezzo „revoluționar” de la finele lui '89, reședința a fost din nou zăvorâtă.

După gospodăria de partid urmează RAPPS

Ca toate celelalte case de protocol destinate cuplului Ceaușescu, și reședința prezidențială de vară Neptun fusese în administrarea gospodăriei de partid. Simultan soților Ceaușescu și partidului comunist și-a dat duhul și vasta antrepriză economică ramificată în toate județele. Castelele, vilele și conacele, conservate în așteptarea Ceaușesților, au trecut în administrarea nou-înființatei Regii Autonome Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat (RAPPS). În timp, unele au fost vândute, iar altele recuperate de foști proprietari.

Ceaușesții au fost executați, gospodăria de partid s-a desființat, comunismul a fost condamnat, dar istoria reședinței prezidențiale de vară de la Neptun pare netulburată. Din când în când, românii află de la știri că președintele lor a plecat la reședința prezidențială de vară: că se odihnește în familie și cu prietenii, că face chefuri sau înțelegeri de taină ori se-ntreține cu oșpeți oficiali.

Curioși de istorie veniți la Neptun vor observa aceleași grații de fier. S-a înălțat, în ani, și zidul viu de verdeață. Zeci de tablăte lipite pe împrejmuirea și porțile fostei „reședințe a lui Ceaușescu” te anunță însă acum că treci pe lângă o „proprietate privată”. Fotografiatul și intrarea

interzisă fără acordul RAPPS, ne-au avertizat și paznicii ei, ofițeri SPP.

Dacă plaja și vilele familiei Ceaușescu s-au „privatizat” în uzul actualii instituții prezidențiale, biroul de lucru al „odiosului” și spațiile destinate ședințelor, întâlnirilor și recepțiilor oficiale au fost introduse în circuitul turistic de către RAPPS prin Complexul Ambasador Lux.

„Haideți să vedeți biroul lui Ceaușescu!” – îi ispitesc ospătarii Restaurantului Ambasador, la stradă, pe trecători.

„La masa aceasta, nea Nicu a stat cu Reagan și Nixon...”

Așa ne-a preluat și ghidat ospătarul Bogdan Pelmuș. Documentat, binevoitor și simpatice, ne-a făcut turul sălilor de lucru și festivități din vremea lui Ceaușescu. Dar el, prin '89, îi știa de eroi pe Lolek și Bolek!

Grădinile exterioare și interioare, holul prin care se făceau primiri oficiale, salonul „Anotimpuri” (unde se țineau și ședințele CPEX la mare), sala de recepție, sala de dineu oficial, cabinetul de lucru, salonul oval... Amenajările și designul interior surprind prin ceea ce te-ai aștepta mai puțin după poveștile postdecembriste: echilibrul și... bun gust! Tablourile și obiectele decorative (de mare valoare artistică – seria de tapiserii „Anotimpuri” din sala de ședințe și ansamblul ceramic „Cloșca cu puii de aur” încastrat în peretele sălii de dineu) sunt creațiile unor talentați plasticieni români. Cu excepția unor covorașe, obiecte de mobilier și casnice dăruite familiei prezidențiale de înalți oșpeți străini, indicația de a utiliza exclusiv produse românești a fost respectată. Cu travertin de Viștea au fost pavate suprafețe exterioare, covorașele s-au confecționat la Cîsnădie, perdelele la Pașcani, vesela de porțelan la Cluj, iar mobilierul a fost executat la fabrica de profil a gospodăriei de partid... Surprinzător de sobru e chiar și biroul celui care-a inventat funcția de președinte al României.

„La masa aceasta unde nea Nicu a stat, printre alții, cu Reagan și Nixon, poți să comanzi acum cina sau prânzul!”

ne-a prezentat, la sfârșit, Bogdan Pelmuș salonul oval.

Lavinia BETEA

Pe vremuri, la Eforie, turiștii dialogau prin gard cu Dej

Paul Sfetcu a fost vreme de 13 ani șeful de cabinet al primului lider comunist al României. Printre amintirile pe care le-a lăsat despre culisele puterii din „epoca Dej” a reiterat și punctul de pornire al programului de amenajare și modernizare al Litoralului românesc.

„În anii '50, când petrecea concediul de odihnă la mare (Gheorghiu-Dej – n.r.), era găzduit într-o vilă din stațiunea Eforie, situată în apropierea falezelor. Despărțită numai printr-un gard viu de aleea pe care se plimbau cetățenii veniți la odihnă sau tratament din toate colțurile țării, când Gheorghiu-Dej se așeza după-amiaza pe terasă sau pe gazonul din grădina vilei era total expus privirilor

acestora. Când îl zăreau – mai ales că, veniți în concediu, nu aveau vreo treabă –, trecătorii se opreau din plimbare, se îmbulzeau la gard și rămăneau minute în șir să-l privească. În această situație greu de suportat, deseori el venea spre privitori, îi saluta și le cerea politicos să-și continue plimbarea, deoarece se simte stânjenit. Le mai spunea că a venit, asemeni lor, în concediu de odihnă, nu pentru a fi privit ca un obiect de senzație. Dacă vor continua să stea la gard, va fi nevoit să intre în vilă și să renunțe la plăcerea brizei răcoase de care beneficiază ei. Cei mai mulți îi înțelegeau rugămintea, inchipuindu-se pe ei în situația lui. Rămăneau destui însă pe loc, timp îndelungat, comentând cu glas tare, ca la Grădina

Zoologică, persoana sa. «Pentru a încheia spectacolul», după cum singur spunea, se retrăgea în vilă. Acesta a fost motivul care l-a determinat să probeze construirea unei noi vile la capătul de nord al stațiunii Eforie, în care apoi și-a petrecut concediul de odihnă la mare.

Cu ocazia uneia din plecările de la Eforie la București, l-am însoțit, pe jos, pe drumul spre gară. Mi-a spus că primise de curând o ofertă: statul cehoslovac voia să construiască mai multe hoteluri pe litoralul românesc al Mării Negre pentru turiști străini. Hotelurile urmau să treacă în proprietatea statului nostru după ce timp de zece ani vor fi exploatare de investitori. «De ce să faci cheii

această afacere pe teritoriul românesc? De ce să n-o facem noi, românii? Sunt destui cetățeni de-ai noștri ce nu știu cum arată marea. Putem să ne ocupăm noi de valorificarea acestei mari bogății a țării», a concluzionat el.

La puțină vreme au început studiile de sistematizare a zonei litoralului, de stabilire a amplasamentelor, proiectarea și apoi construirea hotelurilor. La început puține, dar pe măsura creșterii avuției naționale, ritmul construcțiilor s-a intensificat.

Fragment din Paul Sfetcu, „13 ani în anticamera lui Dej” (selecție, introducere și note Lavinia Betea), ediția a II-a, Editura Curtea Veche, București, 2008, pp. 64-65

DIN ARHIVA CC AL PCR

Expeditor – Mihail Gorbaciov, destinatar – Nicolae Ceaușescu

Tovarășului Nicolae Ceaușescu
Secretar General al Partidului Comunist Român
Președintele Republicii Socialiste România

Președintele Consiliului de Stat
Dragă tovarășe Nicolae Ceaușescu,
În numele conducerii Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și al meu personal vă invit să veniți la odihnă în Uniunea Sovietică în acest an. Am fi bucuroși să vă vedem ca oaspete al nostru și suntem gata să organizăm astfel vizita dumneavoastră, încât aceasta să fie plăcută și utilă.

Primiți urările noastre cele mai bune de sănătate și succes în munca dumneavoastră și tovarășilor dumneavoastră (sic!).
Cu salutări tovarășești,
M. Gorbaciov

Secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice
Președintele Prezidiului Sovietului Suprem al URSS

Notă

La 4 mai a.c., tovarășul Ion Stoian l-a primit pe E.M. Tjajelnikov, ambasadorul URSS la București, la cererea acestuia.

Ambasadorul sovietic a arătat că a fost împuternicit să transmită tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o scrisoare de invitare la odihnă în URSS din partea tovarășului M.S. Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al URSS.

Tovarășul Ion Stoian l-a rugat pe ambasadorul sovietic să transmită conducerii superioare de partid și de stat sovietice mulțumiri pentru scrisoarea de invitare adresată, precizând că aceasta va fi prezentată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Totodată, s-a menționat că sarcinile deosebit de importante legate de pregătirea pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului nu vor da posibilitate tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, să dea curs invitațiilor de a-și petrece concediul, în acest an, peste hotare.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Relații Externe, dos. nr. 5U/1986

ARTICOLUL ZILEI

Atenție, traversează copiii!

„Eu circui, tu circui, el circui... Un verb conjugat de mai multe ori pe zi de elevul și eleva, când merg la școală și se întorc, de noi, părinți și bunici lor în desele noastre deplasări de serviciu, după cumpărături ori în alte locuri. Zilnic, o parte din viață o trăim în calitate de participanți la trafic, mergând pe jos, cu bicicleta, călătorind cu tramvaiul, troleibuzul, autobuzul sau conducând un autovehicul.

În acest du-te-vino, neîntrerupt, efervescent, în acest furnicar de oameni și autovehicule, trebuie să ne integrăm unor reglementări, să învățăm din fragedă pruncie, cum și pe unde să ne deplasăm ca să ajungem nevătămați la destinație. Pentru că, vedeți dumneavoastră, când din cauza unei neatenții sau grabe un pieton se lovește de un alt pieton, lucrurile se rezolvă ușor: un „pardon” și gata! Nu în același mod decurg însă treburile când pietonul este lovit de un autovehicul. În cel mai fericit caz, spital, în cel mai nefast...

Ca să n-ajungem într-o astfel de postură, este necesar să învățăm să circulăm. Da! Să învățăm. Cu cât mai din timp, cu atât mai bine! Nici ca pieton, în epoca noastră, nu poți folosi strada fără să te expui unor pericole, dacă nu cunoști și nu respecti anumite reguli. Iată de ce este deosebit de important să învățăm să circuleze și copiii. Într-o mare măsură, siguranța și sănătatea copiilor depinde de modul în care ei învață să circuleze în siguranță.

Un documentar ce reușește să se adreseze, deopotrivă, celor mici și celor mari, în pofida subiectului „de profil” – lucrul firesc – și al structurii cam eterogene, cu valențe nu întotdeauna suficient delimitate între popularizare și instruire, demonstrație și expunere, scop și mijloc. În ansamblu, domină pozitivul, utilul, efectul. Emoționante pentru noi, maturii, și tentante pentru cei mici, sunt chipurile ușor încordate ale copiilor în uniformele lor

„de serviciu”, pătrunși de însemnătatea posturii, executând cu conștiințiozitate și seriozitate importanta misiune de a dirija traversarea colegilor lor, permițându-le să treacă strada doar când nu e pericol. Adică atunci când nu vin mașinile. Ori s-au oprit să le dea prioritate. O joacă de-a circulația, dacă vrei, dar o joacă ce place și este folositoare nu numai copiilor, ci și egală măsură și nouă oamenilor mari. Care șofer, adică, nu se conformează gestului gingaș cu paleta-i miniaturală: „Atenție, trec copiii!”

Care pieton? – mai ales dacă e părinte – nu se simte mișcat văzând „la lucru” patrulele școlare de circulație, dirijorii, pentru câteva minute, ai celor care merg pe jos, și într-un fel al celor aflați la volan? Ne supunem cu plăcere copiilor cu paleta „stop”, cu mâncare, centură și diagonală albă, înțelegând că purtarea noastră este cel mai eficient procedeu didactic în sădirea respectului în sufletul copiilor față de rânduielile circulației, protejându-i astfel de pericolele încălcării acestor rânduieli.

Impulsionate de dorința de a fi cea mai bună dintre cele mai bune, patrulele școlare din întreaga țară, conduse cu dragoste de cadrele didactice și îndrumate îndeaproape de adevărații agenți de circulație, participă la un concurs anual, cu faze pe clasă, școală. Localitate, județ, iar finala se ține vara, în timpul vacanței, într-o mare tabără pionierască, concurenții având de susținut – după cum ne-o arată și filmul – numeroase, variate și dificile probe: de cunoaștere a regulilor de circulație, de dirijare, de trecut obstacole cu bicicleta etc., etc.

Trofeul „Paleta de aur” îl obține patrulea cu cel mai ridicat punctaj. Iar toamna, după deschiderea anului școlar, concursul se reia. Cu noi speranțe, cu noi ambiții și cu noi participanți de la sate și orașe, animați, ca și în anii precedenți, de aceeași nobilă pasiune și mobilizator țel: toți copiii, model de conduită în circulație!

Gheorghe Ene
Cinema, nr. 8/1989

ECONOMISEȘTI ȘI CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** **10,9** LEI

CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Cartile se distribuie la chioscuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

IAHTUL PREZIDENTIAL

5

În vara lui 1989, printre dotările de agrement ale cuplului prezidențial se afla și un luxos iaht. În versiunea gen. mr. Marin Neagoe (fostul aghiotant de tinerețe al lui Ceaușescu și șeful Direcției a V-a a Securității în ultimii ani), regele Hussein al Iordaniei i-l făcuse cadou Eleni Ceaușescu. Cu „diplomația” specifică, prima doamnă a țării îl dobândise astfel (citad după gen. mr. Marin Neagoe, 35 de ani - Umbra lui Ceaușescu, Editura Lumea Magazin, București, 2005, pp. 108-109).

„Eram în Iordania lângă un rege care ținea cu tot dinadinsul să-și onoreze oaspeții veniți de departe. Și Maiestatea sa a făcut tot posibilul ca Președintele român să se simtă în vizită ca la prieteni. Doamna nu s-a putut menține la același nivel de comportament. Lată-ne într-o vizită de agrement la reședința de vară a regelui Hussein, din Golful Aqaba. O plimbare pe iahtul particular al regelui - mai bine spus, după cum am aflat ulterior, al soției, dăruit de rege. Construit special pentru acest golf unde toate minunile lumii subacvatice se înfățișează privirilor. Într-o cameră specială cu podeaua de sticlă puteai observa, stând comod în

fotoliu, viața intimă a mării, splendorii săi corali, poate unici în lume. Iahtul însuși cu funcționalitățile, serviciile și finețea construcțiilor sale, era cu adevărat un dar regesc.

Doamna nu a rezistat tentației de persoană căreia i se cuvine orice. La început și-a exprimat sincer admirația pentru splendidul vas și pentru formidabilele dezvăluiri subacvatice pe care le făcea posibil, a continuat cu insistențe lipsite de orice tact și a încheiat afirmând că i-ar face o imensă plăcere dacă ar avea un asemenea cutreierător de ape pe țărmul românesc al Mării Negre. Nu l-am văzut prea des pe Președinte atât de jenat. Pentru că Doamna lui nu făcea doar aluzii. Regeasa gazdă înțelesese demult. Iahtul acela era cadoul pe care-l făcuse soției sale. Dar va avea el grijă. Ca urmare, nu prea târziu, cam după un an, regele a trimis în dar cuplului român prezidențial un iaht identic, comandat, după câte știu, la același șantier din America. De câte ori se afla la mare, Doamna se plimba cu iahtul acesta care îi făcea o enormă plăcere.”

În decembrie '89 era și iahtul acela parte a „averii lui Ceaușescu”. Sub steagul cui a mai navigat? (L.B.)

Aidoma omologilor din alte state, printre dotările de agrement ale cuplului prezidențial se număra și un iaht FOTO: Arhivele Naționale

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

S-a schimbat manifestul partidului comunist maghiar

Partidul Muncitoresc Socialist din Ungaria și-a făcut cunoscută politica de schimbare printr-un manifest care definește obiectivul partidului, un sistem democratic multipartidic, bazat pe o economie de piață. Partidul promite că va face schimbări pentru a se conforma cerințelor competitive ale alegerilor.

Cum se apropie congresul său din octombrie, PMSU a scos „o schiță de manifest”, care combină aspecte ale unui program de partid cu aspecte de platformă electorală. În Ungaria vor avea loc alegeri generale libere nu mai târziu de prima jumătate a anului 1990; vor concura mai multe partide, care acum au permisivitatea de a se forma și de a se înfrunta. PMSU este în plin proces de transformare pe care conducătorii săi o consideră necesară pentru a obține rezultate mai bune în viitor.

În loc să se mai prezinte ca un paznic perpetuu al puterii comuniste, PMSU își propune să devină un partid al schimbării democratice dedicat scoaterii Ungariei din criza pentru care se recunoaște responsabil. Procesul își are testatarul său chiar în interior și mulți observatori se așteaptă la o scindare între conservatori și reformiști.

Scopul

Definindu-și un scop din constituirea unui stat constituțional și democratic care va fi în același timp „un stat de orientare socialistă”, bazat pe voința poporului, liber exprimată prin alegeri multipartidice, manifestul PMSU își exprimă preferința pentru combinarea deciziei politice și sociale, orientare tipică pentru

partidele social-democrate vestice. Aceasta redefiniște socialismul care nu mai e văzut ca un sistem închis, ci ca o extensie a democrației într-o arie de state cu preocupări sociale.

Caracterul socialist al sistemului pentru care pledează PMSU se află, potrivit manifestului, în prelungirea puterii Guvernului local, asigură libertate pentru indivizi, justiție și echitate socială, șanse egale pentru fiecare, solidaritate cu și securitate pentru cei care nu se pot descurca singuri, democrație participativă, fără bariere sociale, și accesul societății la mecanismele care superevizază mersul treburilor publice. Aceste obiective o dată atinse, „statul socialist” al trecutului va fi lăsat în urmă.

De la comunism la socialism

Manifestul exprimă ideea că este logic ca o schimbare a sistemului să ceară o schimbare a Partidului care l-a susținut. PMSU dorește să abandoneze premisele pe baza cărora a funcționat ca organizație comunistă și să devină „un partid socialist” gata să intre în competiția pentru putere cu alte partide. Reformarea partidului „va ține seama de voința comună a națiunii, așa cum se va manifesta ea la alegeri și, în același timp, se va strădui să obțină o cât mai mare influență guvernamentală”. Partidul (sub un nou nume care nu este comunicat acum) promite să acționeze ca un partid socialist, un partid al poporului, un partid al reformei, un partid democratic, un partid al viitorului și un partid național.

Deschiderea teoretică nelimitată a partidului este tipică pentru platformele electorale ale partidelor de pretutindeni și reflectă concepția modernă asupra partidului ca organizație „promoțională” (cele care promovează cauze care oricine se poate identifica, indiferent de clasa socială în care s-a născut) și nu ca organizație „secțională” care reprezintă un grup social aparte. Pentru PMSU ar putea fi dificil să convingă publicul alegător că este un partid al tuturor, capabil să absoarbă tot spectrul de preferințe ale populației. În același timp, intenția măturată de a transforma un partid de tip comunist într-un „partid socialist al tuturor” merită apreciată. În manifest se spune: „reînnoirea partidului ține de aripa de stânga, socialistă și dorește să reunească valori democratice și sociale. Nu există nici un exemplu de tranziție de la socialismul dictatorial la socialismul democratic bazat pe o economie de piață. Acest țel nu poate fi atins copind modele străine și aplicând ideologii abstracte”.

Drumul spre economia de piață

Pe drumul către o economie de piață bazată pe „proprietate mixtă”, PMSU (în noua sa formă) promite să se axeze în anii '90 pe patru obiective înrudite: să reducă inflația, să controleze șomajul, să meargă mai departe cu schimbările radicale din zona structurilor de conducere a întreprinderilor, să abordeze problema datoriei externe. Proprietatea va fi privată, dar și de tip cooperatist și de stat. Se prevede și acceptarea de

capital străin. Grupurile întreprinzătoare și indivizii vor putea face profit și se va avea grijă ca anumite grupuri sociale să nu rămână „permanenți și fatali” sub un anumit nivel de venit. Întreprinderile private vor fi invitate să se angajeze în îmbunătățirea serviciilor de sănătate și a altor servicii sociale.

Interese naționale și alianțe

PMSU și-a repetat promisiunea de a respecta obligațiile naționale. Relațiile cu URSS vor continua să fie „elemental fundamentale” al politicii externe maghiare. PMSU ar dori ca atât Pactul de la Varșovia, cât și NATO să se autodizolve. „Afilierea la un sistem de alianțe nu poate fi baza amestecului în afacerile interne ale statelor” PMSU este pentru inviolabilitatea frontierelor dintre state, dar este pentru căderea granițelor economice.

Trupele maghiare nu vor călca niciodată pe pământ străin fără aprobarea Parlamentului, se specifică în manifest. Toate trupele străine ar trebui retrase de pe teritoriul altor țări. „Asta implică plecarea - ca parte a procesului de dezarmare - trupelor sovietice staționate în Ungaria.”

Pentru minoritatea maghiară din Transilvania, PMSU va cere „cel puțin” autonomie culturală și libertatea de a menține legătura cu patria mamă. Asimilarea forțată a minorităților va fi criticată, indiferent de partea care o va practica. Indiferent de ce se va întâmpla, este incurajator de văzut că soarta Partidului comunist depinde atât de mult de voința publică. Este un nou tip de dependență.

Vladimir Kusin

ERATĂ

Dintr-o regretabilă eroare, în Scinteia din 1 septembrie 2009, la articolul intitulat „Ceaușescu, un Agamiță Dandanache seducător, la Teatrul Mic”, două nume au fost

tipărite greșit. Interpretul lui Pristanda se numește Marcel Anghelescu, iar scenografa spectacolului de la Teatrul Mic se numește Adriana Leonescu, iar nu Ionescu, așa cum eronat a apărut. Facem cuvenita rectificare.

amintiri

CINE ? UNDE ? CE ANUME ?
CINE ? - Direcția comercială a județului Vrancea
UNDE ? - La Focșani
CE ANUME ? - O invitație de a vizita unitățile sale

Magazinele: „ROMARTA”, „PUTNA”, „BIG”, „MATERNĂ”, „SANTINĂ”
Hala agro-industrială „MOLDOVA”
Restaurantele: „ZIMBRUL”, „MIOBITA”, „INTIM” și „LACTO-BAR”

DIN PRESA EXILULUI

Minoritatea rusă din Moldova Sovietică se opune trecerii la alfabetul latin

Moscova. Muncitori ruși din Republica Moldovenească (Basarabia) au respins proiectul de compromisuri în privința noii legi care stabilește limba moldovenească (română) drept limba oficială în această republică, în locul limbii ruse. Ei au intensificat grevele de protest și au început să desfășoare o campanie pentru a obține sprijin pe întreg teritoriul URSS.

Dimitri Condratovici, purtătorul de cuvânt al Comitetului de grevă din orașul Tiraspol a declarat că greva s-a extins și cuprinde acum aproximativ 100 de mii de muncitori. Ei nu s-au lăsat influențați de hotărârile Sovietului Suprem al Moldovei Sovietice de a transmite această problemă unei comisii pentru a stabili o formulă de compromis ce a fost prezentată joi, săptămâna trecută, Parlamentului Republicii. Compromisul prevede, între altele, trecerea la alfabetul latin în locul celui chirilic.

„Acordul de compromis nu ne satisfăce și vom continua grevele”, a declarat Condratovici. El a adăugat că muncitorii ruși doresc ca Parlamentul URSS să adopte o lege în baza căreia limba rusă va deveni limba oficială în legăturile dintre diferitele instituții din RSS Moldovenească și în același timp să fie date garanții diferitelor minorități etnice din această republică. „Nu sunt singur, în spatele meu se află de fapt Moscova și noi sperăm că vom obține sprijin pe întreg cuprinsul țării”, a spus Condratovici.

În același timp se intensifică atacurile asupra extremismului naționalist din Republicile Baltice - Estonia, Letonia și Lituania - în ceea ce pare o campanie organizată de la Moscova. După ce ziarul Pravda a condamnat tendințele naționaliste, un atac a fost lansat și de organizația Partidului Comunist din orașul Moscova.

Conducerea de partid din cele trei Republici Baltice au adoptat o atitudine mai conciliantă față de Mosco-

va, dar această poziție nu este însușită și de grupurile naționaliste. Uniunea Lituaniană pentru Independență a denunțat declarația Comitetului Central al PCUS în care a condamnat „forțele extremiste din Republicile Baltice”, calificând-o drept „o amenințare cu reprimarea prin forță militară a acelor oameni care luptă pentru independență”.

Și în Transcaucazia au apărut semne de reluare a violențelor. S-a anunțat că o persoană a fost ucisă și alte câteva rănite, când armata a atacat un sat din Azerbaidjan în apropiere de regiunea Nagorno - Karabah.

Peste 100 de persoane au murit în ciocnirile dintre două grupuri etnice în ultimele 18 luni.

Viața Noastră (Israel), 3 septembrie. Articol primit prin bunăvoința doamnei Ditta Goshen, coordonatoare a Centrului de Studii și Cercetare a Istoriei Evreilor din România de la Universitatea Ebraică din Ierusalim.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Probleme de etică medicală

Din partea Direcției Sanitare a județului Brașov: „În legătură cu scrisoarea adresată redacției dumneavoastră de către Loghin Aurel din Brașov, am întreprins o cercetare la nivelul camerelor de gardă de la Spitalul județean și Spitalul municipal de pediatrie Brașov, constatând că cele relatate corespund adevărului, în sensul comportamentului etic față de bolnavii aparținători, aspecte străine normelor de conduită din unitățile sanitare. Drept urmare, acest caz a fost prelucrat de către

conducerea Spitalului județean cu întregul colectiv medico-sanitar, în scopul întăririi disciplinei și a comportamentului adecvat față de populația beneficiară de asistență medicală. Menționăm că la Spitalul municipal de pediatrie, bolnavul a beneficiat de întreaga asistență medicală necesară.”

●●●

Primum de la Consiliul popular al Sectorului 1 o copie după adresa expediată conducerii întreprinderii

de Sucuri și Răcoritoare: „Având în vedere sesizările adresate redacției revistei Flacăra de către Asociația de locatari din Strada Știrbei Vodă nr. 17, vă rugăm să luați urgent următoarele măsuri: unitatea de șifoane să achite cotele de plată la cheltuielile de folosință comună începând din luna noiembrie 1988 până în prezent și să efectueze lucrările de reparații la instalațiile și conductele de apă care asigură funcționarea unității.”

L.M.

Flacăra, nr. 32/1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Stațiunea Cercetări Tutun încadrează economist prin transfer conform Legii.

Căutăm persoană serioasă, externă, eventual pensionară, pentru ajutor îngrijire și menaj sugar. (zonă centrală)

Supraveghez copil zilnic la domiciliul meu.

Supraveghez preșcolarii la domiciliul lor, vorbesc limba franceză.

Căutăm bună gospodină, ajutor menaj, de două ori pe săptămână, după-amiaza.

Întreprinderea „Electronica” încadrează prin concurs: șef oficiu calcul și programator analist principal, cu vastă experiență în domeniu și domiciliul stabil în București.

Institutul de Cercetări și Proiectări

Tehnologii sticlă și Ceramică Fină București, Bd. Chimistilor nr.47, Sector 3, încadrează următorul personal: ceramist, lăcătuș mecanic universal, electrician auto, instalator gaze, (cunoscător sudură electrică și autogenă), optician zidar și zugrav.

VĂNZĂRI

Vând apartament 4 camere, îmbunătățiri, etaj 3, metrou.

Vând prin schimb proprietate sau chirie, apartament 5 camere, doresc apartament 3 camere, Televiziune, Cașin, Domenii.

Vând vioară de maestru, amplificator mono cu boxe, radio 8 lungimi.

Vând orgă electronică Formation nouă cu îmbunătățiri.

Vând pianină excelentă, placă de bronz, corzi încrucișate, mecanică engleză.

tv 3 septembrie 1989

11:30 Lumea copiilor
Lauri cutezători. Reportaj-documentar

Un anotimp de vis ne e copilăria. Program artistic pionieresc cu participarea unor interpreți și recitatori laureați ai Festivalului național „Cântarea României”

Copiii, prietenii naturii. Reportaj în curând, din nou la școală. Suită de instanțane în ideea pregătirii pentru un alt an de învățământ

Desene animate. Redactor Ana Ștefănescu

Telespectacol de ghiozdan

Ursulețul panda

Producție a Studiourilor de filme pentru copii din RP Chineză

Premieră TV

Cu: Gong Xundong, Cheng Haiguang, Shi Yuan, Liang Qing-gang, Zhu Zhonguo, Han Feng, Ma Ji

Regia Chen Jinshu

Episodul 1

12:25 Sub tricolar, la datorie!

Organizația UTC, factor activ în stimularea energilor creatoare, în maturizarea tinerelor colective ostășești

Semnături ostășești pe frontispiciul unor mari edificii ale Epocii Nicolae Ceaușescu

Mărturi documentare la Muzeul Militar Central

Redactor colonel Nicolae Cenușă

12:40 Viața satului

În întâmpinarea Congresului al XIV-lea al Partidului - congresul marilor impliniri socialiste

Actualitatea în agricultură

Început de toamnă în Bărăgan.

Documentar

Telespectatorii întreabă, specialiștii răspund

Redactor Gheorghe Verman

13:00 Telex

13:05 Album duminical

Mic concert de prânz

Stație de toamnă. Moment poetic

Un cer senin. Muzică ușoară cu: Gabriela Sauciu, Lelia Florescu

Desene animate

Cu aparatul de filmat prin țară.

Azi, la Babadag

Melodii populare

Telesport

Moment muzical cu Ștefan Hrușcă - Vasile Șeicaru

Mari comici ai ecranului

Farmecul muzicii

Secvența telespectatorului

Redactor coordonator Ovidiu Dumitru

15:00 Închiderea programului

19:00 Telexjurnal

19:20 Cântarea României

Omagiul țării conducătorului

tribut

Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Călărași

20:25 Film artistic

Punct... și de la capăt

Producție a Casei de Filme Patru

Premieră TV

Cu: Ovidiu Iuliu Moldovan, Camelia Maxim, Victor Rebenigiu,

George Constantin, Mircea Diaconu, Petre Gheorghiu, Răzvan Vasilescu,

Tamara Bucuriceanu-Botez, Mariana Mihut, Leopoldina Bălănuță, Mircea Albulescu, Vasile Nițulescu, Mariora Sterian

Scenariu: Radu F. Alexandru, Alexia Visarion

Regia Alexia Visarion

21:50 Telexjurnal

22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost răcoasă în toată țara, cu cerul înorat. În toate regiunile au căzut ploți însoțite de descărcări electrice și, pe alocuri, de grindină. Vântul a suflat slab până la moderat, cu intensificări în zonele de deal și de munte. Pe alocuri, în depresiuni, s-a semnalat ceață. Temperaturile maxime s-au situat între 15-16 grade.

Între 15 și 25 de grade, iar minimele s-au încadrat între 8 și 13 grade. În București, vremea a fost răcoasă, cerul a fost înorat. Au căzut ploți însoțite de descărcări electrice. Vântul a bătu slab până la moderat. Temperaturile maxime s-au situat între 22 și 24 de grade, iar cea minimă între 15-16 grade.

Plimbare la munte

ORIZONTAL: 1) Munții noștri - Masiv în România! 2) Cel mai mare sistem muntos din Europa - Masiv

Pietre Doamnei monument al naturii. 3) Maria Barbu - Lac în

Scotia - „Asociația sportivă «Recolta»” (siglă). 4) Precipitații frecvente

pe platourile înalte. 5) Defileu și

trecătoare în Carpații Meridionali,

între Munții Parâng și Vâlcan, pe

Valea Jiului - Vasile Bucur. 6) Trans-

făgărășanul pentru circulație - Siglă

pentru „Editura Enciclopedică

Română”. 7) Aflate în scorbura! -

Brunul Carpaților noștri. 8) Se

întâlnește mai ușor cu semenul său

decât un munte cu alt munte -

Vechea denumire a râului care

străpunge Carpații Meridionali

formând defileele de la Turnu Roșu

și Cozia. 9) Comună în județul

Covasna situată la poalele Munților

Nemira - Localitate în SUA. 10) Cele

de la munte au apa cristalină (sing.) -

Râul care izvorăște din Carpații de

Curbură, trece prin Odobești și pe la

sud de Focșani.

VERTICAL: 1) Scriitor român (Euse-

biu, 1910-1965), semnatul poezilor

„Munții în amurg” și „Izvoarele din

munți” - Brazil la intrarea în Brașov!

2) Așa cum este permanent creștetul

vârfului Omu - Brazil sau stejarii,

frumosele podoabe ale munților

noștri. 3) Cuib în carpen pentru un

șerpar din Carpați! - Are floarea

bătută - Zmeu decapitat! 4) Munții

care fac hotar între Franța și Spania.

5) Plantă exotică din care se extrage

indigou - Siglă pentru „Piața

Comună Arabă”. 6) Munții..., masiv

muntos împădurit în sud-estul

Munților Apuseni. 7) Servește - Pen-

sionarele platourilor înalte care

coboară toamna la vale - Râul Ursei.

8) Din loc în loc la Rarău - Răsăritean.

9) Marele